

11th International Conference on Language , Literature , Culture and History Studies

تأثیرپذیری حافظ از نجم‌الدین رازی صاحب مرصادالعباد

از نظر اعتقادی، فرهنگی، زبانی و اجتماعی

*ولید بکتاش

**عبدالوحید اکرامی

**عبدالغفور جهان‌دیده

چکیده

شهرت حافظ به‌عنوان شاعر عارف که در قرن هشتم هجری می‌زیسته بر کسی پوشیده نیست، نجم‌الدین رازی هم نویسنده‌ای عارف مسلک است که پیش از حافظ کتاب باارزشی به نام مرصادالعباد نگاشته است. این مقاله با روشی توصیفی-تحلیلی در نظر دارد تا تأثیرپذیری حافظ شیرازی را از مرصادالعباد نجم‌الدین رازی از نظر اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و زبانی در حد مقدور بررسی کند. آن‌چه درباره هر دو شخصیت مورد مطالعه آشکار است، این که نکته‌ی مشترک میان‌شان، گرایش آن‌ها به ادبیات عرفانی و نارضایتی از وضعیت اجتماعی زمان است، بر همین اساس در آثارشان بیش از هر چیز مباحث عرفانی و معنوی و موضوعات اجتماعی به چشم می‌خورد. این مقاله در نهایت به این نتیجه می‌رسد که حافظ از نظر زبانی، به‌ویژه استفاده از تشبیه؛ از نظر اجتماعی، در طبقه‌بندی اجتماع؛ از نظر اعتقادی، علاقمندی به دین و شریعت و مباحث قرآنی از مرصادالعباد تأثیر گرفته است، و حتی می‌توان گفت تمامی این موضوعات را به اوج کمال خود رسانده است.

کلید واژگان: نجم‌الدین رازی، حافظ، مسائل اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی.

*کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، معلم آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان منطقه راسک، ایران

**دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، ایران.

***دکترای زبان و ادبیات فارسی، استادیار، دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار، ایران